

Meidän iskä on vahvempi kuin teidän iskä

Eduskuntavaalit ovat mukavasti sähköistäneet energiakeskustelua. Melkein jokainen poliitikko ja sellaiseksi haluava on halunnut ja myös päässyt sanomaan oman mielipiteensä asiasta. Olen seurannut kannanottoja toisaalta huvittuneena ja toisaalta huolestuneena. Yksi uskoo ydinvoimaan ja toinen luottaa risuihin. Kolmas taas vannoo tuuli- ja aurinkoenergian nimiin. Siitä kaikki ovat suorastaan liikuttavan yksimielisiä, että tulevaisuudessa energiatalous työllistää valtavan määrän suomalaisia. Kovimpien työllisyyslukujen antamisessa kilpaillaan kuin hiekkalaatikolla tyyliin "meidän iskä on vahvempi kuin teidän iskä". Puheista saa sen vaikutelman, että energiantuotannon kasvu yhdessä cleantechin ja biotalouden vallankumouksen kanssa tulevat pian pyyhkimään työttömyyden ja laman olemattomiin. Kasvava velkataakka ja rapistuva hyvinvointiyhteiskunta ovat pian pelkkä ikävä muisto.

Perustelut vaihtelevat laidasta laitaan. Keskustelijoiden korvissa viuhuvat tuulimyllyjen satametriset siivet ja humisevat vielä istuttamattomat energiapajuvainiot. Taivaanrannassa siintävät Äänekoskelle kenties joskus rakennettavan biotuotetehtaan ja Pyhäjoen atomivoimalan kuvitellut siluetit. Valtio säästää poliitikkojen kuoroa soittamalla taustalla C-kasetilta tukilisäjenkkää 70-luvun malliin.

Kyllähän maailmaan ääntä mahtuu. Uskokoon ken tahtoo ja ketä tahtoo. Huolestuttavaa on, ettei kukaan näytä kiinnittävän huomiota olennaisimpaan kysymykseen. Energiantuotannon pitäisi nimittäin vähentyä eikä kasvaa. Sen ei siis pitäisi työllistää mahdollisimman paljon suomalaisia, vaan mahdollisimman vähän. Työllisyyttä pitää edistää, mutta on järjen köyhyyttä yrittää sitä energiantuotantoa kasvattamalla.

Energiamarkkinoilla vallitsevat talouden ja fysiikan lait. Energian kysynnän alentuminen johtaa automaattisesti tuotannon alentumiseen. Energiaa ei kannata tuottaa, jos sille ei ole ostajia. Tämän ymmärtämiseen riittää Ojalan laskuoppi vallan mainiosti. Energiankulutuksen kasvu on taittunut, eikä uutta nousua näy. Silti Suomessa ei millään tajuta, että suurten energiantuotantolaitosten rakentamisen aika on ohi. Poistuva ydinvoimakapasiteetti pitää korvata hajautetulla tuotannolla, ei uusilla, ulkomaista raaka-ainetta käyttävillä mammuttilaitoksilla. Ne vetävät maton energiansäästön jalkojen alta. Lisäksi ne syövät kotimaisen bioenergiatuotannon eväät. Energiamarkkinoiden sopeuttaminen sen sijaan tekisi hyvää kilpailulle ja kannustaisi pienimuotoisen, hajautetun tuotannon kehittämiseen ja rakentamiseen.

Uusia ydinvoimalaitoksia ei rakenneta pelkästään kotimaista energiatarvetta varten. Jos kaikki suunnitellut tuotantolaitokset rakennetaan, Suomesta tulee 2020-luvulla sähkön nettoviejä. Tuotannon riskit säilyvät Suomessa, mutta sähkö kulutetaan muualla. Sitäkö me suomalaiset tosiaan haluamme?

Uusia työpaikkoja tarvitaan, mutta niiden luominen ei saa tapahtua elinympäristön kustannuksella. Sinä ja minä kannamme vastuun siitä, millaisen maailman jätämme lapsillemme ja lastemme lapsille. Heitä tuskin lohduttaa se tieto, että meidän sukupolvemme sai elää yltäkyläisyydessä, jos sen hintana on tyhjäksi kaluttu maapallo. Omasta puolestani olen kyllä valmis hyväksymään energiankulutuksen rajattoman kasvun, mutta vasta sitten, kun se on täysin päästötöntä, eikä sen tuottamiseen käytetä uusiutumattomia luonnonvaroja. Siihen saakka aion taistella energiankulutuksen kasvua vastaan kaikin käytettävissäni olevin keinoin.

Oulussa 15. päivänä huhtikuuta 2015, Esa Halmetoja